

Oplegvel Collegebesluit

Portefeuille H. van der Molen
Auteur Mevr. J.G.M. van Assema
Telefoon 5115040 E-mail: avanassema@haarlem.nl
STZ/WWGZ Reg.nr. 2008/192676
Te kopiëren:
B & W-vergadering van 9 december 2008

Onderwerp

Verdeelvoorstel voormalige AWBZ-middelen OB-a psychosociaal

DOEL: Besluiten

- Zoveel mogelijk voorkomen van continuïteitsproblemen voor cliënten op het gebied van ondersteunende begeleiding in 2009/2010 binnen het beschikbaar gestelde budget door het rijk.
- Op basis van te verzamelen managementinformatie opstellen van een kaderstellend raadsstuk voor de inrichting van de toekomstige begeleidingsstructuur als integraal onderdeel van het beleid op het gebied van de maatschappelijke ondersteuning.

B&W

1. Het college besluit:
 - a. Middelen die ter compensatie van het schrappen van de Awbz-functie Ondersteunende Begeleiding algemeen op psychosociale grondslag naar gemeenten worden overgeheveld, te oormerken voor besteding binnen de kaders van de gemeentelijke visie op maatschappelijke ondersteuning, zoals verwoord in hoofdstuk 3 van het Beleidsplan Maatschappelijke Ondersteuning 2008-2011.
 - b. De onder (1) genoemde middelen in 2009 en 2010 in te zetten om zoveel als mogelijk continuïteitsproblemen voor cliënten te voorkomen.
 - c. Op basis van de te verzamelen managementinformatie over 2009/2010 wordt een kaderstellend raadsstuk voorbereid voor de optimale begeleidingsstructuur in Haarlem e.o. in samenhang met het beleid op het gebied van de maatschappelijke ondersteuning, het Kompas en de aangekondigde pakketmaatregelen van het Kabinet.
2. De betrokkenen ontvangen daags na besluitvorming informatie over dit besluit; de media krijgen een persbericht.
3. Het besluit van het college wordt ter informatie gezonden aan de commissie Samenleving.

COLLEGE BESLUIT

Onderwerp: Verdeelvoorstel voormalige AWBZ-middelen OB-a psychosociaal ¹

Inleiding

Met de “Verkenkende notitie Ondersteunende Begeleiding algemeen (OB-a) op psychosociale grondslag, SZ/WWGZ Reg.nr. 2008/153603” bent u geïnformeerd over het besluit van het kabinet om deze functie te schrappen uit de AWBZ. Voor 2008 is een overgangsregeling van kracht. Er is geen sprake van een overdracht van de functie OB-a psychosociaal naar de Wmo. Wel worden per 2009 financiële middelen (peiljaar 2007) overgeheveld naar (centrum)gemeenten om hen tegemoet te komen voor de gevolgen van deze maatregel.

Voor alle duidelijkheid: het gaat hier dus alleen over de afschaffing van de AWBZ-functie OB-a psychosociaal en niet over de AWBZ-maatregelen die nog volgen (zie hiervoor de paragraaf “Toekomstige begeleidingsstructuur”).

De middelen die het hier betreft worden gestort via een tweetal specifieke uitkeringen, te weten: een bedrag van € 581.235,- voor maatschappelijke opvang (MO) en een bedrag van € 68.919,- voor vrouwenopvang (VO). Het ministerie van VWS heeft via de Federatie van Opvang geïnventariseerd voor welk bedrag instellingen in het peiljaar 2007 OB-a psychosociaal geleverd hebben. Daarnaast wordt een bedrag van € 170.000,- aan het gemeentefonds toegevoegd voor de begeleiding in de thuissituatie van o.a. ontregelde gezinnen (zie de brief over de septembercirculaire 2008, CS/CC/2008/163874). In totaal gaat het voor onze gemeente om een bedrag van € 820.154,-.

De voorbereidingstijd voor gemeenten om aan deze verantwoordelijkheden en taken goed invulling te kunnen geven, is uiterst beperkt. De informatievoorziening vanuit het rijk op dit dossier blijft sterk achter. Het college is van mening dat deze overdracht onvoldoende zorgvuldig is voorbereid door het rijk. Om die reden hebben wij op 16 september 2008 in een brief aan de staatssecretaris van VWS onze bezorgdheid geuit over het gebrek aan concrete informatie en vraagtekens geplaatst bij de zorgvuldigheid van het financiële verdeelmodel (SZ/WWGZ Reg.nr. 2008/153512).

De staatssecretaris heeft op 7 november 2008 schriftelijke gereageerd op onze brief (DMO/SSO-2880866). Zij gaat daarbij niet in op de tekortkomingen in de informatievoorziening. Wel benadrukt zij nog eens dat gemeenten niet alleen vrij zijn in de besteding van de middelen, maar ook in de wijze waarop zij mensen met psychosociale problemen ondersteuning willen bieden. Daarnaast schrijft ze in haar reactie dat Pension Spaarnezicht niet meegenomen was in de inventarisatie van het ministerie. Inmiddels is ambtelijk meegedeeld dat het budget voor Haarlem is opgehoogd met € 243.445,-, zijnde het bedrag dat Pension Spaarnezicht in 2007 aan deze functie heeft uitgegeven. In deze nota is al rekening gehouden met dit bedrag (het maakt onderdeel uit van de bovengenoemde € 820.154,-).

¹ Ondersteunende Begeleiding Algemeen (OB-a): individueel mensen helpen hun leven (ook buiten het huishouden) op orde te houden. Dat wil zeggen: zo zelfstandig mogelijk te functioneren in de maatschappij. Te denken valt hierbij aan ondersteuning zelfregie, contacten met instanties, administratieve handelingen, budgetplanning, acties ter verkrijging van schuldsanering en uitkeringen, werk, scholing, huisvesting en woonbegeleiding.

Om meer zicht te krijgen op de functie OB-a psychosociaal in de regio Haarlem, hebben wij gesprekken gevoerd met o.a. het Zorgkantoor en het CIZ. Om diverse redenen (wijze van registreren, contracten worden afgesloten door Zorgkantoren in het gebied van de hoofdvestiging van een instelling) heeft dit onvoldoende inzicht opgeleverd. Om die reden hebben wij in overleg met de regiogemeenten een inventarisatiebrief gestuurd naar instellingen die mogelijk een aanbod op deze functie verzorgen². Een aantal instellingen heeft ons laten weten hier geen aanbod op te verzorgen en van een aantal hebben we geen reactie ontvangen. De volgende instellingen geven aan op deze functie actief te zijn: Leger des Heils, Spaarnezicht, Vrouwenopvang Haarlem / IJmond, Zorgbalans, De Zorgspecialist, De Nieuwe Praktijk (voorheen ROADS) en RIBW K/AM.

Besluitpunten college

1. Middelen die ter compensatie van het schrappen van de Awbz-functie Ondersteunende Begeleiding algemeen op psychosociale grondslag naar gemeenten worden overgeheveld, te oormerken voor besteding binnen de kaders van de gemeentelijke visie op maatschappelijke ondersteuning, zoals verwoord in hoofdstuk 3 van het Beleidsplan Maatschappelijke Ondersteuning 2008-2011.
2. De onder (1) genoemde middelen in 2009 en 2010 in te zetten om zoveel als mogelijk continuïteitsproblemen voor cliënten te voorkomen.
3. Op basis van de te verzamelen managementinformatie over 2009/2010 wordt een kaderstellend raadsstuk voorbereid voor de optimale begeleidingsstructuur in Haarlem e.o. in samenhang met het beleid op het gebied van de maatschappelijke ondersteuning, het Kompas en de aangekondigde pakketmaatregelen van het Kabinet.

Beoogd resultaat

1. Het zoveel mogelijk voorkomen van continuïteitsproblemen voor cliënten binnen het beschikbaar gestelde budget door het rijk.
2. Het inzetten van het beschikbaar gestelde budget voor begeleiding als collectieve voorziening door het verstrekken van subsidies aan instellingen. Aan deze subsidies worden prestaties verbonden.
3. Het verwerven van managementinformatie over deze voor gemeenten nieuwe vorm van begeleiding met als doel:
 - zo nodig scherper formuleren van de te leveren prestaties door aanbieders;
 - samenhang aanbrengen met de plannen in het kader van het Kompas³;
 - integreren in de Haarlemse visie op maatschappelijke ondersteuning;
 - voorbereiden van een besluit over inkoop of subsidieverstrekking na 2010.

² De volgende instellingen zijn aangeschreven: Vrouwenopvang Haarlem/IJmond, Spaarnezicht, RIBW (Haarlem en Beverwijk), Geestgronden, De Nieuwe Praktijk, Leger des Heils, Dijk en Duin, Brijder, SMD Midden-Kennemerland, Release, Garantie Pauzement, Kontext, Ecosol, Zorgbalans, Amstelring, Evean, Viva, Valent, De Zorgspecialist, ActieZorg, Optima, JGZ Kennemerland, St. Jacob.

³ Een substantieel deel van de doelgroep OB-a psychosociaal behoort namelijk tot de daklozen en verslaafden waar de gemeente in het kader van deelnota 2 en 3 uit het Kompas actie op wil ondernemen.

Argumenten

Programmabegroting

Het bieden van psychosociale ondersteuning aan mensen die niet zelfstandig kunnen participeren in de samenleving past binnen de doelstelling van het Beleidsplan Maatschappelijke Ondersteuning en heeft in die zin veel raakvlakken met bestaand beleid. Binnen de Programmabegroting sluit deze vorm van begeleiding aan bij Programma 3 Zorgzame Samenleving, 3.2 Beleidsveld Maatschappelijke Opvang en 3.3 Beleidsveld Zorg en Voorzieningen voor Ouderen en mensen met een Beperking.

Subsidie of inkoop

Vanwege de te korte voorbereidingstijd is besloten voor 2009 en 2010 voor het over te hevelen budget van het rijk subsidierelaties aan te gaan. De subsidies voor 2010 zullen worden meegenomen in het kader van de begrotingsbehandeling 2010. De managementinformatie over de eerste helft van 2009 kan hierbij als input dienen. In 2009 zal eveneens onderzocht worden of het wenselijk / noodzakelijk is voor (delen van) deze vorm van begeleiding een inkooprelatie aan te gaan. Afhankelijk van de uitkomst van dit onderzoek kan in 2010 een inkoop- of aanbestedingsprocedure worden gestart. Volgens de VWS-informatiebrochure voor gemeenten is aanbesteden niet verplicht.

Regionale samenwerking

De middelen uit de specifieke uitkeringen MO en VO krijgt Haarlem als centrumgemeente. Over de besteding van deze middelen conform het onderhavige verdelvoorstel heeft ambtelijk afstemming plaatsgevonden met de regiogemeenten in Zuid- en Midden-Kennemerland en Haarlemmermeer. De middelen voor ontregelde gezinnen worden toegevoegd aan het gemeentefonds en krijgt iedere gemeente dus afzonderlijk. Het staat gemeenten dan ook vrij bij de besteding hiervan individueel keuzes te maken. Met de regiogemeenten in Zuid-Kennemerland is afgesproken zoveel als mogelijk tot gezamenlijke afspraken te komen over de inzet voor ontregelde gezinnen.

Algemene voorziening of individuele voorziening met indicatiestelling

Gemeenten kunnen ervoor kiezen om de middelen psychosociaal in te zetten voor algemene of individuele voorzieningen. Als gekozen wordt voor de systematiek van de individuele voorziening of aanspraak, is een verordening en zijn beleidsregels noodzakelijk. Ook moet er in dat geval een wijze van indiceren worden afgesproken. Afgezien van het feit dat de voorbereidingstijd te krap is om op zo'n korte termijn een individuele voorziening in te richten, pleiten de volgende argumenten voor algemene voorzieningen:

- uitgaan van eigen kracht en behoefte van kwetsbare burgers en vertrouwen in de professionaliteit van instellingen;
- vermindert de bureaucratie.

Derhalve hebben wij besloten voor deze vorm van begeleiding geen indicatiestelling in het leven te roepen, maar andere instrumenten in te zetten om de uitgaven beheersbaar te houden.

Het ministerie van VWS geeft aan, dat de informatie over het nieuwe beleid gemeld kan worden aan de instellingen (maatschappelijke opvang, vrouwenopvang en thuiszorg) die hun huidige cliënten hierover kunnen informeren. Mensen die in dit

verband een Persoonsgebonden Budget (PGB) kregen worden door het Zorgkantoor geïnformeerd dat het PGB per 1-1-2009 afloopt.

Waarborgen continuïteit

Voor de inzet van de middelen die ter compensatie van voornoemde maatregel naar de gemeente komen stellen wij voor, in 2009 zoveel mogelijk aan te sluiten bij de bestaande situatie. Dat houdt in, dat een deel van het budget in de vorm van subsidie beschikbaar wordt gesteld aan instellingen voor maatschappelijke opvang en vrouwenopvang en dat een deel van het budget besteed wordt aan begeleiding van ontregelde gezinnen of individuen in de thuissituatie.

Door de geringe voorbereidingstijd is de kans aanwezig dat de inventarisatie van de huidige praktijk niet volledig is. Het is daarom niet uitgesloten dat zich in de loop van 2009 nog OB-a psychosociaal uitvoerders melden die voorheen via de AWBZ bekostigd werden. Zorgbalans, RIBW K/AM en De Zorgspecialist hebben aangegeven dat zij in het kader van de AWBZ psychosociale begeleiding geven, maar de exacte omvang van deze begeleiding is bij het schrijven van deze nota nog niet bekend.

Verder zijn de uitvoeringskosten voor gemeenten nog onderwerp van bespreking tussen het rijk en de VNG, maar verwacht wordt dat gemeenten geen uitvoeringskosten gecompenseerd krijgen.

Wij stellen daarom voor 2009 de volgende verdeling van het door het rijk beschikbaar gestelde budget van € 820.154,- voor:

- € 337.790,- subsidie aan Centrum voor Wonen, Zorg & Welzijn NH (Leger des Heils) voor psychosociale begeleiding;
- € 243.445,- subsidie aan Zwerfjongerenpension Spaarnezicht voor psychosociale begeleiding;
- € 68.919,- subsidie aan De Blijf Groep voor psychosociale begeleiding;
- € 23.528,- subsidie aan De Nieuwe Praktijk voor psychosociale begeleiding van ontregelde huishoudens;
- € 146.472,- onderbrengen in een stelpost 'Psychosociale ondersteuning' voor begeleiding door uitvoerders waarvan de gegevens nog niet compleet zijn, voor onvoorziene knelpunten, voor het uitvoeren in 2009 van extra accountantscontroles op de prestaties en voor de uitvoeringskosten.

Schematisch ziet dit er als volgt uit:

Subsidiebedrag	Instelling	Dekking specifieke uitkering MO	Dekking specifieke uitkering VO	Dekking gemeentefonds ontregelde gezinnen
€ 337.790,-	Leger des Heils	€ 337.790,-		
€ 243.445,-	Spaarnezicht	€ 243.445,-		
€ 68.919,-	Blijf Groep		€ 68.919,-	
€ 23.528,-	De Nieuwe Praktijk			€ 23.528,-
Overgehevelde middelen		€ 581.235,-	€ 68.919,-	€ 170.000,-
Resteert		€ 0,-	€ 0,-	€ 146.472,-
Stelpost psychosociale ondersteuning				€ 146.472,-

Prestaties

De volgende prestaties worden in de subsidiebeschikking opgenomen:

- Het geven van begeleiding aan bestaande en nieuwe cliënten met daaraan gekoppeld concrete afspraken over aantal cliënten en uren.
- Het verzamelen van gegevens over aantal klanten gedifferentieerd naar woonplaats, leeftijd, geslacht, thuiswonend of verblijvend in een instelling, aantal begeleidingsuren, omschrijving van de activiteiten, relatie tussen de problematiek en het begeleidingsaanbod op cliëntniveau, reden van beëindiging begeleiding.
- Het elk half jaar leveren van voornoemde door de accountant geverifieerde gegevens.

In de loop van 2009 zullen de te leveren prestaties op dit terrein zo nodig worden aangescherpt in overleg met de betrokken instellingen en in samenhang met de plannen in het kader van het Kompas.

Toekomstige begeleidingsstructuur

Een volgende maatregel in het kader van de AWBZ is het volledig afschaffen van de grondslag psychosociaal, dus ook voor de ondersteunende begeleiding in dagdelen (OB-dag) en voor de functie persoonlijke verzorging. Gemeenten zullen hiervoor gecompenseerd worden, maar per wanneer en voor hoeveel is nog onbekend.

Daarnaast gaan per 1 januari 2009 de zogenaamde pakketmaatregelen in met als resultaat dat drastisch wordt gesnoeid in de toegang tot de begeleidingsfunctie in de AWBZ. Deze operatie, waarbij bijna 30% van de huidige cliënten de begeleiding zal kwijt raken, moet een bezuiniging opleveren van € 800 miljoen. In het jaar 2009 is er voor bestaande cliënten nog een gewenningsregeling van kracht; per 2010 zijn de maatregelen op iedereen van toepassing.

Op basis van managementinformatie over de gevolgen van deze AWBZ-maatregelen wordt een kaderstellend raadsstuk voorbereid voor de inrichting van de toekomstige begeleidingsstructuur als integraal onderdeel van het beleid op het gebied van de maatschappelijke ondersteuning. Bij het opstellen van dit voorstel zullen de regiogemeenten en de Wmo-raad worden betrokken.

Kanttekeningen

Formeel hebben wij nog geen definitieve beschikking ontvangen van het rijk voor de overheveling van de middelen psychosociaal MO en VO. Ambtelijk is aangegeven dat er een brief volgt waarin de voornoemde bedragen formeel worden meegedeeld en dat t.z.t. de beschikking volgt voor de middelen die wij via de BDU-SIV krijgen. Voor wat betreft de middelen uit de specifieke uitkeringen MO en VO wordt derhalve een voorbehoud gemaakt in afwachting van de definitieve beschikking van het ministerie voor de overheveling van de middelen.

Wij realiseren ons dat de (beoogde) uitgaven van de organisaties op deze vorm van begeleiding inmiddels zijn toegenomen t.o.v. het peiljaar 2007. Wij hebben het budget dat Haarlem in dit kader ontvangt van het rijk als uitgangspunt genomen voor ons verdeelmodel. Wij gaan er vanuit dat wij met de voorgenomen acties in 2009 meer zicht en grip krijgen op de kosten-baten-verhouding van deze vorm van begeleiding, en mogelijke alternatieve vormen van ondersteuning.

Uitvoering

Vervolgstappen:

- Nader overleg voeren met de te subsidiëren instellingen over de prestaties en de subsidievoorwaarden.
- Opstellen van de subsidiebeschikkingen, inclusief de te leveren prestaties en de subsidievoorwaarden.
- Afspraken maken met de instellingen over het informeren van cliënten.
- Afstemmingsoverleg voeren met het Zorgkantoor / CIZ.

Bijlagen

Geen

Het college van burgemeester en wethouders